

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему: Організаційно-методичні підходи до обліку, аудиту та
аналізу оборотних активів виробничого підприємства
(за матеріалами ПрАТ «Чумак»)

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня

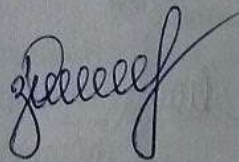
П курсу, групи ОМА-21-3

спеціальності 071 «Облік і підпис здобувача вищої освіти
оподаткування»; освітня програма
«Державний аудит; судово-
економічна експертиза у фінансових
розслідуваннях»

Хоружого Станіслава
Олексійовича

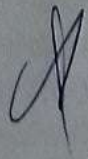
Ім'я та прізвище здобувача
вищої освіти

Науковий керівник

Скорик М.О.

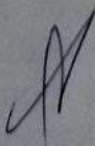
Гарант освітньо-
професійної програми

Лісовий А.В.

Допущено до захисту за рішенням кафедри аудиту, державного фінансового контролю та
аналізу протокол від «25» 01 2023 № 6/а

Завідувач кафедри

А.В ЛІСОВИЙ, д.е.н.,
професор

Реєстрація № 14 25.01.23 [підпис]
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки 30 05.01.2023

(до захисту, на доопрацювання) (дата)

Результат захисту 55131E 08.02.23 [підпис]
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: [підпис] Суворов О.Г.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

Члени комісії:

[підпис]
(підпис)

Лісовий А.В.
(ініціали, ПІБ)

[підпис]
(підпис)

Гамасюк О.В.
(ініціали, ПІБ)

[підпис]
(підпис)

Рибчук О.Г.
(ініціали, ПІБ)

Бланк оцінювання випускної роботи

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків пропозицій)	від 0 до 30	20		05.01.23 Скорош М.О. <i>[Signature]</i>
Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	5		<i>[Signature]</i>
Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедраю терміни	від 0 до 5	2		<i>[Signature]</i>
Рецензент	від 0 до 5	3		<i>[Signature]</i>
ВІСЬОМ БАЛІВ	від 0 до 50	30		<i>[Signature]</i>
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
Доповідь	від 0 до 10	5		
Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	15		
Апробація	від 0 до 10	-		
ВІСЬОМ БАЛІВ	від 0 до 50	25		<i>[Signature]</i>
ВІСЬОМ БАЛІВ	від 0 до 100	55		<i>[Signature]</i>

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
55	E	3	08.01.23	<i>[Signature]</i>

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	3 (задовільно)
60-69	D	
50-59	E	
35-49	EX	2 (незадовільно)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1 Поняття та значення організаційно-методичних підходів до обліку, аудиту та аналізу оборотних активів виробничого підприємства.	9
1.2. Організаційно-економічна характеристика виробничого підприємства ПрАТ «Чумак»	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	21
2.1. Структурні складові обліку, аудиту та аналізу оборотних активів виробничого підприємства в організаційно-методичному аспекті.....	21
2.2. Аналіз організаційно-методичних підходів до аудиту та аналізу оборотних активів підприємства ПрАТ «Чумак»	27
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	33
ВИСНОВКИ	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Стан оборотних активів у сучасних умовах підприємницької діяльності має важливу роль, тому що саме оборотні активи формують вагому та найбільш мобільну частину в активах будь-якого підприємства. Саме тому, здійснюючи господарську діяльність в умовах ринкової економіки як суб'єкт підприємницької діяльності, підприємство повинно забезпечувати стан своїх оборотних активів на такому рівні, щоб швидко і якісно реагувати на потреби ринку. Одним з основних завдань будь-якого виробничого підприємства для забезпечення безперервного виробництва за умов інфляції, кризи, збільшення конкуренції є раціональне використання оборотних активів. Це впливає на дотримання зобов'язань перед споживачами, можливості виконання виробничих планів підприємства, забезпечення стійкого фінансового становища та створення умов для подальшого конкурентоспроможного розвитку підприємства.

Аналіз наукових джерел показує, що концептуальні основи сутності та теорії ефективного управління оборотними активами підприємства розглядаються в багатьох наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів. Такі місцеві науковці, як І.О. Бланк, С.В. Карабухова, А.М. Ковальова, М.Р. Ковбасюк, І.Д. Лученок, Є.С. Стоянова та ін. Проте залишається багато невирішених теоретичних і практичних проблем, як на рівні галузі в цілому, так і на рівні окремих галузей. До них слід віднести питання класифікації ліквідних активів, оцінки ефективності їх використання, вдосконалення систем управління, системи обліку ліквідних активів та нейтралізації впливу кризових явищ на їх виникнення.

Метою роботи є дослідження та удосконалення організаційно-методичних підходів до обліку, аудиту та аналізу оборотних активів підприємства.

Завдання при виконанні роботи:

- провести аналіз організаційно-методичних підходів до обліку, аудиту та аналізу оборотних активів виробничого підприємства;
- дати загальна характеристика організаційно-методичних підходів до обліку, аудиту та аналізу оборотних активів виробничого підприємства;
- визначити функції обліку, аудиту та аналізу оборотних активів;
- провести аналіз оборотних активів досліджуваного підприємства;
- дослідити проблеми організаційно-методичних підходів до обліку, аналізу та аудиту оборотних активів та їх можливі перспективи розвитку.

Методи дослідження. При написанні даної роботи використовувались загальнонаукові методи порівняння, спостереження, обстеження, угруповань та комплексної оцінки. Також застосовувались методи та прийоми економічного аналізу такі як: логічний, статистичний, факторного впливу, абстрактний та економіко-математичний метод економічного аналізу.

Наукова новизна: розробка рекомендацій щодо удосконалення методики та організації обліку, аналізу та аудиту оборотних активів виробничого підприємства.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні, організаційні аспекти обліку і аналізу оборотних активів виробничого підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування викладених у представленій роботі організаційно-методичних підходів до обліку, аудиту та аналізу оборотних активів виробничого підприємства ПрАТ «Чумак».

Структура роботи. Робота містить 3 розділи, 10 рисунків, 3 таблиці та 77 джерел літератури.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття та значення організаційно-методичних підходів до обліку, аудиту та аналізу оборотних активів виробничого підприємства

Оборотні активи як суб'єкт господарювання являють собою складну економічну категорію, де переплітається більшість теоретичних та практичних питань. Найважливішим з них є організація ефективного управління оборотними активами підприємств.

Останніми роками управлінню оборотними активами присвячено безліч робіт науковців. Проте саме управління оборотними активами в системі управління фінансами підприємств, і досі залишається складним. Науковці управління оборотними активами виділяють методи, принципи, функції, завдання, механізм управління фінансами підприємств. Але при вивченні питання оборотних активів, більшість вчених обмежується аналізом окремих характеристик, які визначають процес управління ними.

Система обліку та аналізу- система, основною якої є облікова інформація. Ця облікова інформація включає оперативні дані (статистичну, технічну, соціальну та інші види інформації) і використовується для подальшого економічного аналізу.

Обліково-аналітична система – це збір, обробка та аналіз різного роду інформації, яка використовується для подальшого прийняття управлінських рішень на мікро- і макрорівнях [4].

Т. Г. Камінський визначив поняття «облік і аналіз». Це система, заснована на даних бухгалтерського обліку, в тому числі оперативних, яка використовує

статистичну, виробничу, довідкову та інші види інформації для економічного аналізу [4]. У формулюванні цього поняття правильним є ототожнення з системою.

Отже, система обліку та аналізу ліквідних активів – це система певних заходів щодо забезпечення зростання показників діяльності підприємства та уникнення та виходу з кризових ситуацій.

На виробничих підприємствах, відповідно до вимог сучасних концепцій менеджменту, актуальним є комплексне перетворення обліку оборотних активів та управлінського аналізу.

Система обліку та аналізу – це система, основною базою якої є бухгалтерська інформація. Ця бухгалтерська інформація включає в себе оперативні дані (статистичну, технічну, соціальну та інші види інформації) і використовує їх для подальшого економічного аналізу.

Обліково-аналітична система – це збір, обробка та аналіз усіх видів інформації, яка використовується для подальшого прийняття управлінських рішень на мікро- і макрорівнях [4].

Т. Г. Камінський визначив поняття «облік і аналіз» – це система, що базується на даних бухгалтерського обліку, в тому числі оперативних, і використовує статистичну, виробничу, довідкову та інші види інформації для економічного аналізу [4]. У формулюванні цього поняття правильним є ототожнення з системою.

Для побудови теоретичних основ обліково-аналітичних систем було проаналізовано велику кількість різних наукових підходів до поняття, а потім визначено правильне поєднання його елементів.

Управління «Бізнес-активами» — це повністю інтегрована інформаційна система, яка поєднує методи та методи фінансового, управлінського та операційного обліку з аналізом фінансово-господарської діяльності для підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства.

Представлене дослідження відображає теоретичні ідеї систем обліку та аналізу управління оборотними активами. Але для ґрунтовного розкриття та можливості його застосування необхідно визначити функції та завдання, механізм дії та його узгодження із зовнішніми та внутрішніми факторами, які на нього впливають. Запропонована система обліку та аналізу оборотних активів, що функціонує в загальній системі управління підприємством, відбувається під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів., а також попередньо прийнятих управлінських рішень.

Розмежувати ці елементи на два основні блоки запропонував К. П. Дацко. Загальні елементи системи, котрі являються універсальними для підприємств усіх галузей виробництва та виду економічної діяльності – відносяться до першого блоку. До другого блоку відносяться індивідуальні особливості діяльності підприємства, який залежить від стратегії управління та особливостей об'єкта господарювання.

Інформаційне та методичне забезпеченням управлінського процесу відбувається в першому блоці, а в другому блоці - визначення його проблем [3].

Складові системи обліку та аналізу управління оборотними активами підприємства наведено на рис. 1.1.

Економічні важелі впливають на альтернативу методу ведення процесу виробництва, що забезпечує взаємозв'язок усіх складових системи обліку та аналізу управління оборотними активами.

Рис.1.1. Складові системи обліку та аналізу управління оборотними активами підприємства [3]

Джерело: [17].

Отже, облік та аналіз управління оборотними активами підприємства як система є цілісною. Вона складається з мети, предмету, завдань та функцій, які поєднані між собою особливостями зовнішніх та внутрішніх умов діяльності підприємства та об'єкта дослідження. Така система обліку та аналізу оборотних активів спрямована на вирішення нагальних проблем управління оборотними активами підприємства. Впровадження на виробничому підприємстві такої індивідуальної системи управління оборотними активами, дозволяє вирішити складні питання сучасного менеджменту.

Організація обліку оборотних активів включає в себе, вивчення організації обліку запасів, коштів, розрахунків і фінансових інвестицій. Особливої уваги приділяють умовам правильної організації обліку оборотних активів, які залежать від виду активів. Раціональна організація складського господарства це важлива і необхідна передумова правильної організації обліку запасів, яка складається з раціональної організації складського господарства, розробки номенклатури запасів та їх класифікація. Чи видається заробітна плата через касу або перераховується на картки через банк, чи видається готівка касиром самостійно у банк через інкасатора. Від таких передумов залежить мета, основні функції та постановка обліку оборотних активів.

Метою організації обліку ліквідних активів є створення належних умов для своєчасного і повного відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних з надходженням, використанням і зберіганням ліквідних активів (товаро-матеріальних цінностей і коштів).

Функції організації обліку оборотних активів:

- чітке документальне оформлення операцій з оборотними активами;
- своєчасне та повне оформлення основних облікових даних в оборотних засобах реєстру аналітичного обліку;
- переглядати поточні надходження активів, внутрішні переміщення та вибуття;

- організація, яка своєчасно управляє оборотними активами підприємства шляхом контролю за наявністю та інвентаризацією оборотних активів та місцями їх зберігання;

- правдиве відображення інформації про оборотні активи в балансах і звітах.

Проблему організаційного обліку ліквідних активів можна розглянути на складній блок-схемі на рисунку 1.2.

В представленому рисунку показано, які потрібно проводити облікові процедури, щоб у системі бухгалтерського обліку отримати достовірну та своєчасну інформацію про такий об'єкт як оборотні активи, зокрема запаси. Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» визначаються як запаси, призначені для виробництва продукції, надання послуг або короткострокового продажу. Цінність є високою, тому що компанія може отримати економічні вигоди від використання ліквідних активів у майбутньому.

Організаційно-системний підхід до формування інформації про акції товариства в бухгалтерському обліку та її розкриття у фінансовій звітності визначено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси».

Основними функціями обліку запасів є:

1. документальне оформлення всіх операцій, пов'язаних з передачею матеріальних цінностей, визначення та відображення витрат, пов'язаних із закупівлею;
2. здійснювати контроль за надходженням, заготівлею та зберіганням матеріальних цінностей;
3. достовірні дані про залишки товарно-матеріальних цінностей на складах;
4. точне та своєчасне виявлення товарно-матеріальних цінностей, які не використовуються підприємством і підлягають реалізації.

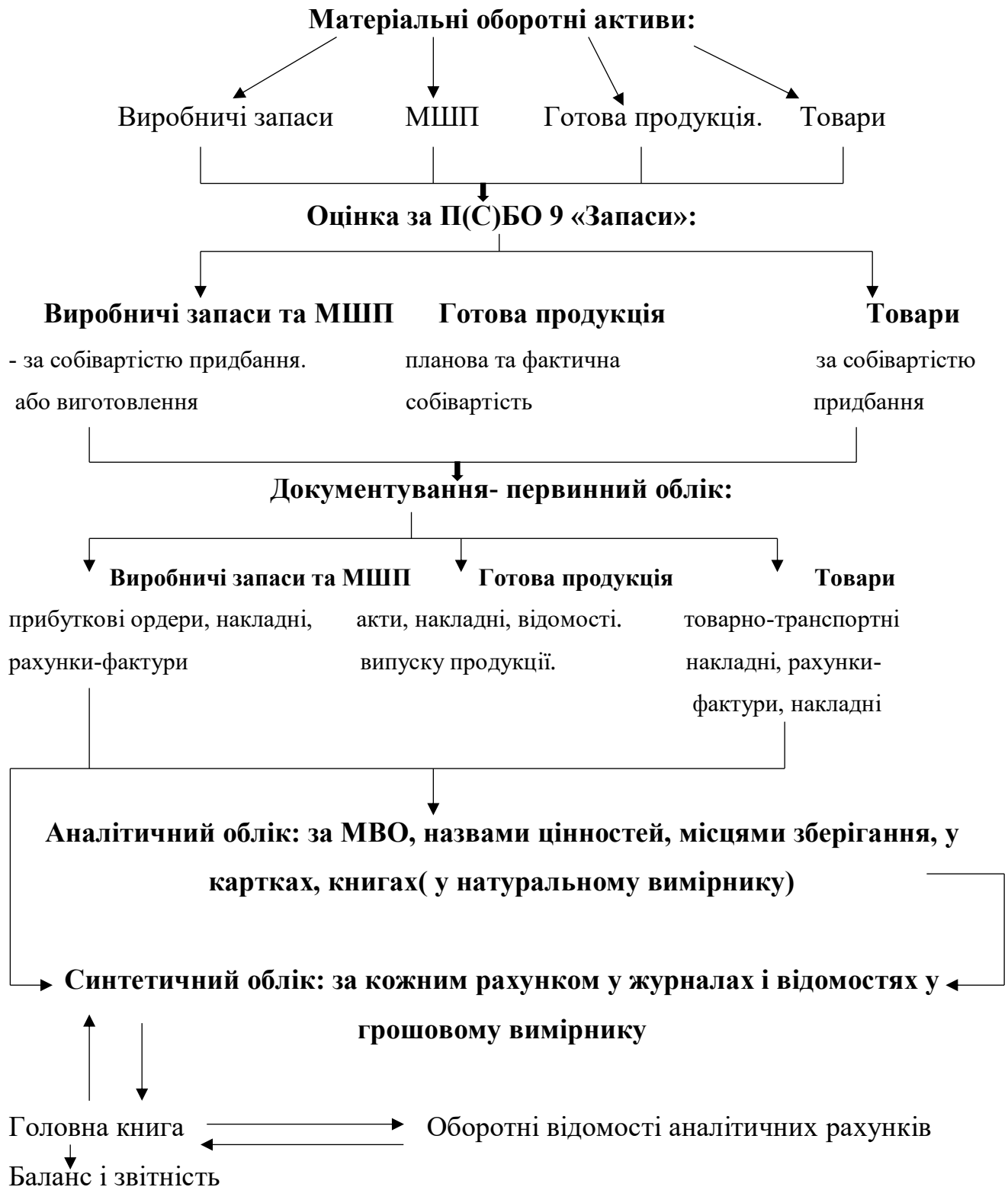

Рис. 1.2. Модель організації обліку оборотних активів.

Джерело: складено автором на основі джерела [5]

Управління оборотними активами є багатограним та багатоаспектним

процесом. Реалізацію процесу управління необхідно будувати на особливостях використання окремих видів оборотних активів, що, як показало дослідження, суттєво відрізняються.

1.2. Організаційно-економічна характеристика виробничого підприємства ПрАТ «Чумак»

ПрАТ «Чумак» – національна компанія, один із найбільших підприємств України.

Основна діяльність ПрАТ «Чумак» це повний цикл переробки, виробництва та реалізації продуктів харчування.

Підприємство виробляє наступний перелік продукції кетчуп, майонез, соуси, огірки, томатний сік, соуси та заправки, томатна паста, макаронні вироби. Асортиментний ряд налічує більш ніж 200 видів асортиментного ряду.

На експорт компанія відправляє до 20% продукції (Естонія, Молдова, Казахстан, Ізраїль, США та багато інших).

Історія Компанії починається з далекого 1993 року і зараз є частиною групи Delmar , що асоційована з Wilmar International Limited [1].

Таблиця 1.1

Основні відомості про емітента [2]

Повне найменування	Приватне акціонерне товариство «Чумак»
Скорочена назва:	ПрАТ "Чумак"
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство.
Серія і номер свідоцтва:	A01 № 681619
Дата державної реєстрації:	04.05.2000р.
Орган що видав свідоцтво:	Виконавчий комітет Каховської міської ради Херсонської області

Продовження табл.1.1.

Зареєстрований статутний капітал (грн):	69092560,00
Сплачений статутний капітал (грн):	69092560,00
Місце розташування:	Херсонська обл., місто Каховка, вул. Козацька №3

Джерело: складено автором на основі [1]

Треба відзначити, що з початку дати свого існування і до сьогоднішнього дня організаційна структура виробництва змінювалася не одноразово, але в загальному вигляді, організаційну структуру можна розглядати в наступному вигляді табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Організаційна структура підприємства

Комплекс: переробка томатів та ферментації огірків	Комплекс: виробництво	Складське господарство
Відділ якості	Підрозділ тех. та матеріально технічного забезпечення	Комерційний відділ
Відділ логістики	Адміністративні підрозділи забезпечення	Операційно обліковий відділ

Джерело: складено автором на основі [1]

Згідно даних табл. 1.2 можна зазначити, що ПрАТ Чумак має в свої структурі комплекси з виробництва, а саме Каховський консервний завод (Херсонська обл.), завод по рафінуванню і розливу соняшникової олії (Каховка, Херсонська обл.). З 2010 року введена в експлуатацію Каховська макаронна фабрика. У компанії працює більш ніж 1000 робітників. ПрАТ «Чумак» є одним із найкращих працедавців країни [1]

Так як підприємство є приватним акціонерним підприємством, зі 100% шведським капіталом, то не можливо не зазначити особливості в організаційній структурі управління компанії.

Таким чином, організаційну структура управління компанії можна розглядати у вигляді декількох рівнів підпорядкування, а саме:

- Рада Акціонерів
- Наглядова Рада
- Генеральний директор
- Рівень відділів.

Найвищу ступінь займає Рада Акціонерів, яка на своїх зборах обирає Наглядову Раду, яка і функціонує у періоди між засіданнями Ради Акціонерів. Суттєва відмінність між двома радами полягає в тому, що члени Ради Акціонерів мають Акції компанії та вибирають управлінську структуру Наглядової Ради, яка вже в свою чергу обирає Генерального директора та має право приймати управлінські рішення відносно функціонуванні підприємства.

Наглядова рада ПрАТ «Чумак» це експерти в галузі в першу чергу, які мають великий досвід управління компаніями України та Східної Європи :

–Олександр Муктяну, голова наглядової ради ПрАТ «Чумак» та партнер інвестиційного фонду «DragonCapital»;

– Джорж Логущ, віце-президент «KraftInternational»і голова правління ПрАТ «Крафт Фудз Україна»;

– Тарас Лукачук, генеральний директор з нових ринків «Крафт Фудз»;

–Девід Остбі, менеджер інвестиційного фонду «EastCapital»;

– Йохан Боден директор з корпоративного розвитку та засновник компанії ПрАТ «Чумак»;

–Карл Стурен ген.директор та засновник компанії ПрАТ «Чумак» [2]

Детальна інформація організаційно управлінської структури можна розглянути у вигляді схеми нижче на рис. 1.3.

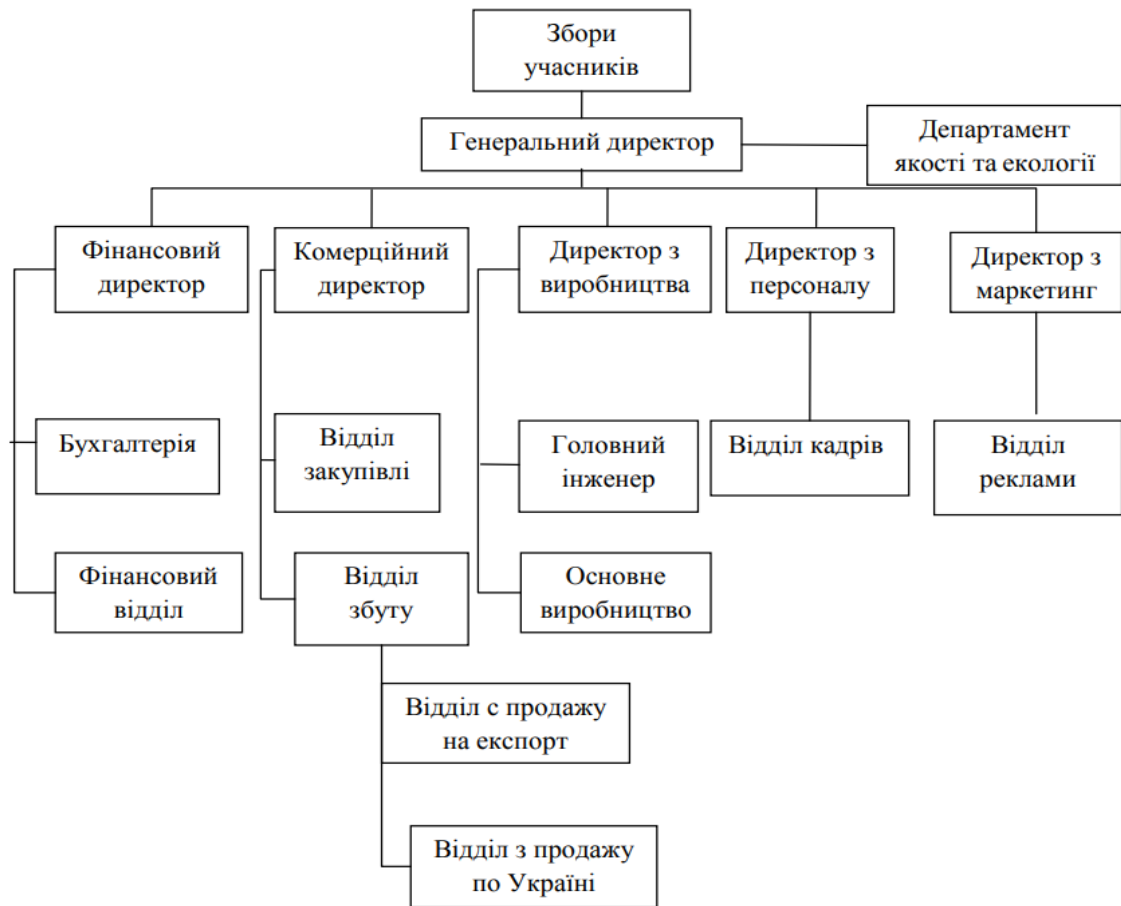

Рис. 1.2. Загальна організаційна структура

Джерело: складено автором на основі [1]

Огляд економічної характеристики підприємства полягає в розумінні та оцінці ефективного використання основних та оборотних активів, аналізу виробництва, та фінансової звітності. Фінансовий звіт, звіт про прибуток чи збиток та руху грошових коштів ПрАТ «Чумак» представлений в додатку А та Б.

В таблиці 1.3. проаналізовано активи ПрАТ «Чумак» за 2019-2020 рр.

Таблиця 1.3.

Аналіз активів ПрАТ «Чумак»

у 2019-2020 рр., тис. грн.

Показник	2019	2020	Абс. приріст, +,-	Відн. приріст, %
Основні засоби	490455	471123	-19332	-3,94
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	537542	491455	-46087	-8,57

Продовження табл.1.3

Запаси	252992	362814	109822	43,41
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	308123	341307	33184	10,77
ОБОРОТНІ АКТИВИ	617579	833180	215601	34,91
АКТИВИ	1155121	1324635	169514	14,68

Джерело: розраховано автором згідно додатків В, Д

За результатами аналізу табл.1.3., констатуємо факт, що за вказаний період дохід від продажу товарів і послуг зростає швидше, ніж активи. Динаміку активів ПрАТ «Чумак» демонструємо на рис.1.3.

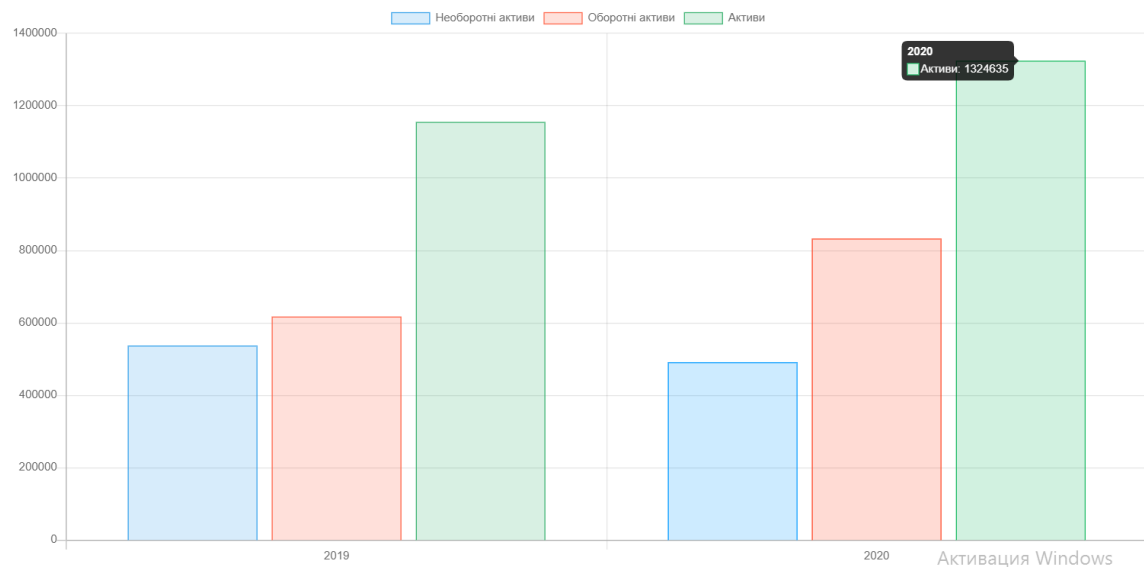

Рис.1.3. Динаміка активів ПрАТ «Чумак» у 2019-2020 рр., тис. грн.

У таблиці 1.4. проаналізували пасив ПрАТ «Чумак» за 2019 – 2020 рр.

Таблиця 1.4.

Аналіз пасиву ПрАТ «Чумак»

у 2019-2020 рр., тис. грн.

Показник	2019	2020	Абс. приріст, +,-	Відн. приріст, %
Зареєстрований (пайовий капітал)	713481	713481	0	0
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	300118	406872	106754	35,57

Продовження табл.1.4.

ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	13491	9720	-3771	-27,95
товари, роботи, послуги	194933	110629	-84304	-43,25
Інші поточні зобов'язання	630843	679657	48814	7,74
КОРОТКОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	841512	908043	66531	7,91
БАЛАНС	1155121	1324635	169514	14,68

Джерело: розраховано автором згідно додатків В, Д

Сума наявних джерел фінансування для залучення активів - збільшується і це пов'язано із зростанням власного капіталу (+35,57%) і короткострокових зобов'язань (+7,91%). Якщо власний капітал зростає то це означає, що справи у підприємства йдуть гарно, благополуччя зростає.

Якщо ж і зобов'язання зростають, то у поєднанні із зростанням власного капіталу це показує нам, що компанія набирає обертів до розвитку, хоча і залежить від позичальників.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМТСТВА ПрАТ «ЧУМАК»

2.1. Структурні складові обліку, аудиту та аналізу оборотних активів виробничого підприємства в організаційно-методичному аспекті

Багато авторів відносять управління оборотними активами до проблеми, що вирішується фінансовим менеджментом. Однак я вважаю за доцільне зазначити, що рішення у сфері управління ліквідними активами стосуються, перш за все, маркетингу (щодо мерчендайзингових заходів і методів розрахунку з покупцями), а також управління виробництвом (щодо визначення тривалості виробничих циклів і калькуляція умов необхідних запасів сировини і матеріалів).

Підвищення ефективної діяльності підприємства являється одним з найважливіших завдань управлінської діяльності. Оборотні активи які є невід'ємною частиною всього майна, котрі залучені до операційної діяльності, вносять свій внесок у формування економічного результату. У деяких випадках цей вплив може визначати результат поточного фінансування бізнесу та його майбутній фінансовий та економічний стан.

Основою управління оборотними активами та для початкового формування та подальшого функціонування є створення фінансових відносин. Тобто, при здійсненні функцій, які властиві системі управління оборотними активами, воно пронизує всі ланки управлінської діяльності.

Управління бізнесом – безперервний процес. Управління підприємством здійснюється через виконання функцій управління — планування, організації,

координації, мотивації. Ці функції, як специфічний вид управлінської діяльності, поступово а також приведення в дію контролю за виконанням рішень.

Питання, пов'язані з управлінням ліквідними активами, знаходяться на перетині виробництва, маркетингу та фінансового менеджменту. Таким чином, роль управління ліквідними активами зростає експоненціально, оскільки вимагає координації дій між різними службами управління.

Надалі управління ліквідними активами буде розглядатися з економічної точки зору. Управління економічними аспектами ліквідних активів включає розгляд процесів, за допомогою яких вони утворюються та використовуються, та оцінку економічних наслідків змін цих процесів у часі.

Проблема оптимізації процесу управління ліквідними активами підприємства визначається його основним завданням. У контексті ефективного управління оборотними активами підприємства визначте: ліквідність і платоспроможність підприємства; управління дебіторською заборгованістю та грошовими коштами; кількість і структуру оборотних активів; оптимальну кількість запасів; витрати на фінансування та утримання певної суми; кількість і структуру оборотних активів. Аспекти управління чистим оборотним капіталом компанії тощо.

Під час управління оборотними активами (рис 1.2) проводиться визначення потреби в оборотному капіталі та аналіз структури, оборотності, ліквідності оборотних активів, забезпеченість оборотним і чистим оборотним капіталом підприємства. Проводячи такий аналіз, середніх та максимальних значень даних показників на інших підприємствах, та враховуючи політику підприємства щодо фінансування оборотного капіталу, керівництво компанії отримує основу для прийняття ефективних управлінських рішень[2].

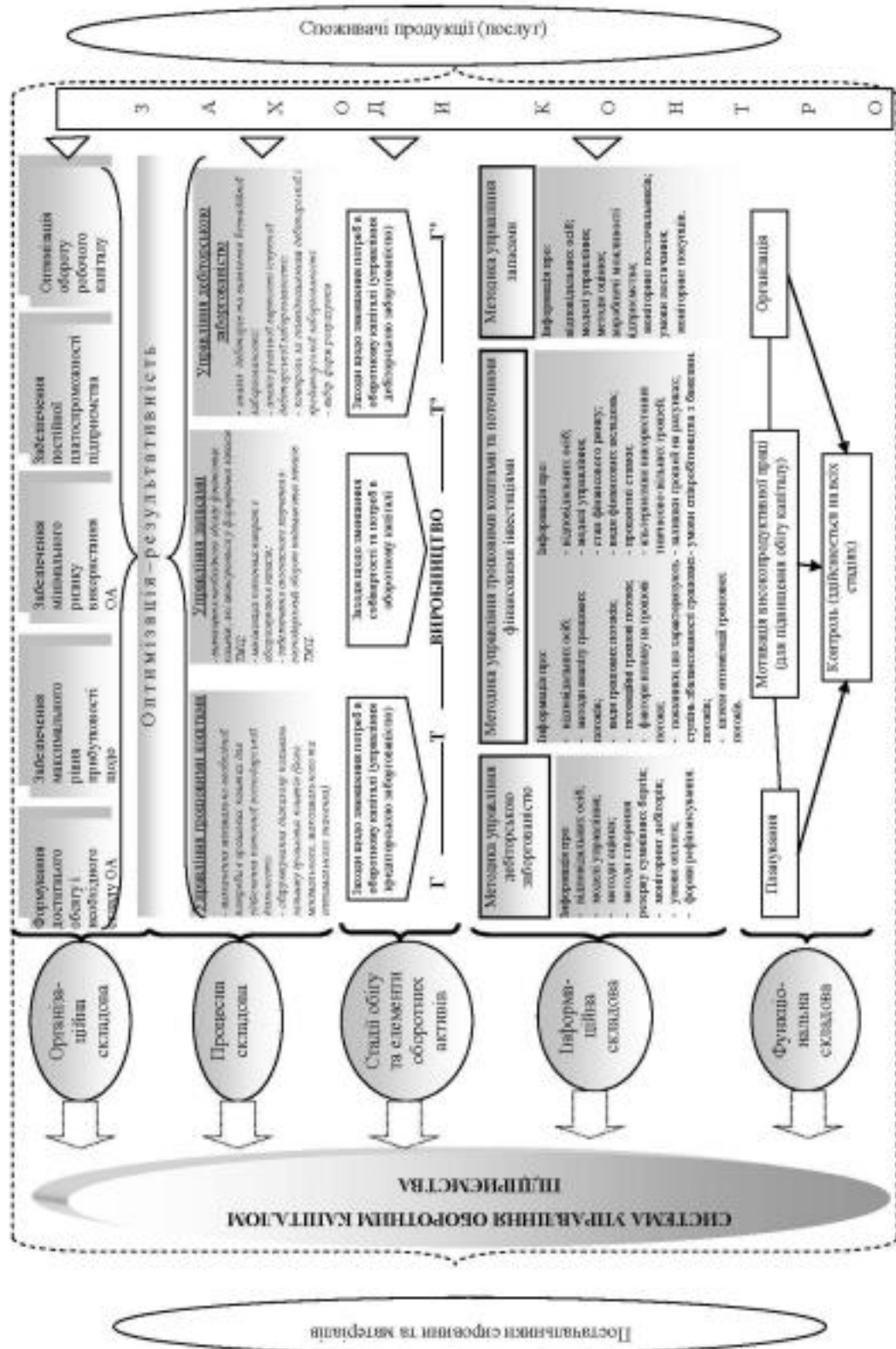

Рис 1.2. Функціональна модель управління оборотнім капіталом

Джерело: було взято з джерела [19]

За формулою Вільсона на практиці визначається оптимальний рівень упорядкованості запасів. [5].

Припущення, які використовуються у формулі Вільсона:

- надходження товару відбувається миттєво;
- час виконання замовлення (доставки) відомий і постійний;
- попит на продукт відомий;
- оптові знижки не враховуються в моделі;
- дефіцит не допускається.

Формула оптимального розміру замовлення для єдиного продукту представлена як точка мінімуму наступної функції витрат:

$$\begin{aligned} \text{Загальні витрати} = & \text{витрати на закупівлю} + \\ & + \text{витрати розміщення замовлення} + \text{витрати зберігання} [5]. \end{aligned}$$

ABC-аналіз використовується для керування багатойменними запасами (визначте ступінь розподілу певної характеристики між окремими елементами будь-якого набору).

В основі даного методу - правило Паретто, основою якого є те, що безліч керованих об'єктів поділяється а дві неоднакові частини (80/20). Логістика пропонує поділ на три частини [5].

Метод ABC (Material Inventory Control) — метод нормування та контролю стану запасів. Метод базується на основі деяких формальних алгоритмів розкладання номенклатури N, реалізованих товарно-матеріальних цінностей, на три нерівні підмножини A, B, C.

Для здійснення ABC аналізу необхідне виконання наступних умов:

- встановлення вартості кожного товару (за закупними цінами);
- розташування товару за зменшенням ціни;
- знаходження суми даних про кількість і витрати на придбання;

- розбиття товару на групи залежно від їх питомої ваги в загальних витратах на придбання.

До групи «А» входять найдорожчі та цінні предмети: вони становлять 75-80% від загальної вартості запасів і 10-20% від загальної кількості товарів у магазині. 5-10% від загальної вартості товару.

До групи «В» входять: середні за вартістю товари: 10-15 % - частка в загальній сумі запасів; 30-40% - обсяг продукції, що зберігається.

До групи «С» входять найдешевші товари: 5-10 % від загальної вартості продукції, 40-50% від загального обсягу зберігання.

Відповідно до методу ABC, на 20 % загальних запасів становлять 80% загальних витрат. На практиці ABC-аналіз часто поєднують з іншим методом контролю: XYZ-аналізом, який базується на однорідності введення певного виду сировини (матеріалу) у виробництво. Такі комбінації виконуються для оптимізації запасів. Цей метод набув широкого застосування в процесі розподілу оборотних обігових коштів з метою створення виробничих запасів. Виконуючи аналіз XYZ, найбільш використовувані види сировини (матеріалів) згруповані в три класи відповідно до рівня

1) X-сировина – види сировини (матеріалів), які рівномірно споживаються у виробництві без великих коливань;

2) Y-сировина – тип сировини (матеріалів), які рівномірно споживаються у виробництві без великих коливань;

3) Z-сировина – сировина і матеріали, які споживаються нерегулярно і основною характеристикою яких є високі коливання попиту.

Клас, до якого відносять сировину, визначає точність, з якою можна передбачити виробничі потреби. Тобто, визначається обсяг запасів на підприємстві-виробнику. Компанії потрібні X матеріали з найвищим рівнем прогнозування та точності розподілу. Непросто передбачити потреби виробників Z-сировини. З цього матеріалу стає зрозуміло, що в першому випадку

рекомендований розмір резервів(обсяг заморожених у них оборотних коштів) є мінімальним, а в другому випадку має бути вищий на певний період часу. Третій показує, що створення постійного запасу взагалі є недоцільним [6].

Для вдосконалення управління оборотними активами на підприємстві, необхідно:

1. Провести певні розрахунки нормативів.
2. Розробка та вдосконалення політики управління поточними активами.
3. Розробити план фінансування поставок ТМЦ.

Такий план складається з:

- визначення видів матеріальних ресурсів, які є необхідних для повного забезпечення виробничо-господарської діяльності підприємства;
 - визначення обсягу матеріальних ресурсів, необхідних для виконання виробничої програми;
 - запобігання стагнації або дефіциту товарних запасів;
 - розрахунок складської площі, необхідної для зберігання матеріальних ресурсів;
 - розрахунок мінімального і максимального рівнів товарних запасів, який повинен виконуватися спільно з фінансовим, виробничим і збутовим відділами підприємства;
 - визначення вартості матеріалів і технічного забезпечення.
4. Формування та реалізація політики ціноутворення та комерційного фінансування, спрямованої на прискорення оптимізації боргу.
 5. Удосконалити систему бухгалтерського обліку та підвищити точність прогнозу руху грошових коштів.
 6. Складання планів виробництва та реалізації готової продукції.
 7. Удосконалення організації торгівлі та бізнесу.
 8. Орієнтація на подолання криз неплатежів та використання методів таких інструментів.

9. Своєчасне оформлення документації.

10. Оплата та дотримання договірної дисципліни.

11. Регулярна інвентаризації оборотних активів [5].

Аналізі в управлінні ліквідністю проводять на основі даних бухгалтерського балансу, форм № 5 і № 2, та даних аналітичного обліку.

Основними джерелами інформації є статистика компанії та фінансовий звіт, наприклад середньорічний звіт. Найбільше інформації міститься в річному звіті підприємства. Тут ви можете побачити різні показники, що відображають економічну діяльність компанії в цілому за рік. Річний звіт компанії містить велику кількість звітів та пояснювальних записів.

Джерелом інформації для піврічних показників є поточна статистика та періодична фінансова звітність [24 с.30].

2.2. Аналіз організаційно-методичних підходів до обліку, аудиту та аналізу оборотних активів підприємства ПрАТ «ЧУМАК»

На момент аналізу фінансової звітності підприємства, м. Каховка знаходиться під тимчасовою окупацією та непідконтрольна Уряду України, а саме там знаходиться виробничі потужності Компанії. При окупації території активи Компанії не були пошкоджені. З початком вторгнення Компанія зупинила виробництво та реалізовувала готову продукцію зі складів [56].

Головним пріоритетом Компанії була та є безпека та захист працівників та їхніх родин. Бізнес-процеси Компанії були реорганізовані з урахуванням існуючих викликів, щоб забезпечити безперервність своєї операційної діяльності.

Ключовий персонал та вище керівництво Компанії продовжують роботу переважно у дистанційному режимі.

1 червня 2022 керівництво визначило, що Компанія тимчасово втратила контроль над активами та діяльністю виробничих потужностей. Балансова вартість основних засобів та запасів, що відносяться до виробничих потужностей, над якими було втрачено контроль, становила 98% та 95% відповідно.

Із працівниками, що залишилися на окупованих територіях підприємство тимчасово призупинило трудові відносини. На сьогоднішній день контроль над виробничими потужностями не був відновлений.

Керівництво підприємства продовжують виробництво продукції на виробничих потужностях третіх сторін – підприємство виробляє та реалізує продукцію під брендом «Чумак» в торгових мережах України та дистриб'юторам, такі продуктові вироби як: макаронні вироби, майонези, соуси, кондimenti, томатну пасту на виробничих потужностях як українських виробників, що знаходяться на безпечних територіях та не зазнали впливу воєнного вторгнення, так на потужностях іноземних виробників. Компанія успішно співпрацює з турецьким виробником макаронних виробів та планує розширити асортимент продукції, що виробляється на його виробничих потужностях. Станом на 30 вересня 2022 року обсяг реалізації продукції, що була вироблена на потужностях третіх сторін становить приблизно 30% від обсягу реалізації за співставний період 2021 року (без врахування експорту).

9 березня 2022 року Міжнародним валютним фондом було ухвалено додаткове фінансування для України за програмою екстреної допомоги, відомою як Інструмент швидкого фінансування (Rapid Financing Instrument ("RFI")), у сумі 1,4 мільярда доларів США. Ці кошти, виділені за програмою RFI, забезпечать фінансування пріоритетних державних витрат і підтримку платіжного балансу України.

15 березня 2022 року Верховною Радою України було прийнято Закон України № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів щодо дії норм на період дії воєнного стану», який запровадив наступні норми:

- Спрощений режим оподаткування для платників єдиного податку суб'єктів господарювання 3-ї групи з обсягом річного доходу до 10 мільярдів гривень за ставкою податку 2%. Крім того, призупинено дію умов щодочисельності працівників;

- Критерії звільнення від оподаткування ПДВ операцій з постачання товарів для потреб Збройних Сил України, Національної гвардії та інших військ територіальної оборони України, у тому числі медичних закладів. Товари та послуги оподатковуються за нульовою ставкою ПДВ;

- Звільнять власників земельних ділянок звільняються від сплати земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності, розташовані на тимчасово окупованих територіях, визначених Радою Міністрів України та визнаних вибухонебезпечними. Або там, де є споруди укріплення;

- До припинення дії воєнного стану та протягом дванадцяти місяців після його припинення фізичні особи-підприємці та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, мають право не сплачувати від свого імені соціальні внески;

- Податкові перевірки призупинено до закінчення дії воєнного стану (крім випадків подання заяви про бюджетне відшкодування);

- Численні інші зміни, які набагато менший вплив на господарську діяльність того чи іншого підприємства.

Майбутнє економічне зростання цілком залежить від подолання воєнної агресії Росії проти України та від успіху Уряду України у реалізації нових реформ і стратегії відбудови після припинення вторгнення, а також від співпраці з

міжнародними фондами. Сьогодні ПрАТ «Чумак» продовжує працювати у цих обставинах. ПрАТ «Чумак» має два типи фінансових активів, які оцінюються за моделлю очікуваних кредитних збитків:

- грошові кошти та їх еквіваленти;
- торгова та інша дебіторська заборгованість.

Підприємством проводиться огляд або зміна договірних умов фінансових активів. Здійснюється оцінка того, чи була зміна в договірних грошових потоках значною. Якщо обставини суттєво змінюються, права на грошові потоки від первісного активу закінчуються, суб'єкт господарювання припиняє визнання первісного фінансового активу, а новий актив визнається за справедливою вартістю. Усі фінансові зобов'язання відображаються за амортизованою вартістю. Компанія використовує додаткову ставку запозичень, яка визначається як:

- фактична середня відсоткова ставка за нещодавно отриманими валютними кредитами від третіх осіб – стосується договорів лізингу, які передбачають зміну розміру лізингових платежів у зв'язку з коливаннями валютного курсу;

- середня відсоткова ставка за кредитами в національній валюті з урахуванням тривалості кредиту згідно з даними Національного банку України - стосується договорів лізингу, в яких розмір орендної плати не залежить від зміни курсу обміну валюти.

Підприємством було підготовлено фінансову звітність відповідно до принципу подальшої безперервної діяльності. Керівництвом було враховано зміни в операційному середовищі підприємства через військову агресію, поточний фінансовий стан, її поточні плани, рентабельність діяльності, операційні грошові потоки, очікувані заходи поточного та наступного року щодо виробництва продукції під брендом «Чумак» на виробничих потужностях третіх сторін, що перебувають поза межами бойових дій та окупації, підтримки материнської компанії, а також проаналізувала вплив воєнного вторгнення

російської федерації в Україну та макроекономічних тенденцій на свою діяльність.

31 грудня 2021 року підприємство ПрАТ «Чумак», мало чисті поточні зобов'язання у сумі 49 855 тисяч гривень (на 31 грудня 2020 року - чисті поточні зобов'язання у сумі 74 863 тисячі гривень), куди включена заборгованість перед материнською компанією та компанією, яка перебуває під спільним контролем акціонерів на суму 552 393 тисячі гривень (на 31 грудня 2020 року: 651 196 тисяч гривень), що становить 83% від загальної суми усіх поточних зобов'язань. Кредитори не вимагатимуть негайного погашення зобов'язань чи припиняти діяльність Компанії протягом, щонайменше, дванадцяти місяців після дати цієї фінансової звітності у разі якщо це призведе до проблем з ліквідністю підприємства.

Станом на 31 грудня 2021 року сума зобов'язань за короткостроковими банківськими кредитами становить 312,000 тисяч гривень. З них короткострокові банківські кредити на суму 312 000 тисяч гривень забезпечені гарантіями від материнської компанії, більша частина яких була виплачена після звітної дати з коштів, отриманих від погашення дебіторської заборгованості. 30 вересня 2022 року сума зобов'язань за короткостроковими банківськими кредитами становить 75,000 тисяч гривень.

ПрАТ «Чумак» має ряд гарантій чи порук по зобов'язанням пов'язаних сторін. Військове вторгнення в Україну підпадає під визначення суттєвої несприятливої зміни в кредитних договорах пов'язаних сторін, що надає право кредиторам вимагати прискорене погашення боргів, так само як і порушення фінансових операцій внаслідок гіршого фінансового результату.

Завдяки вмілій роботі керівництва по переорієнтації на виробництво продукції на виробничих потужностях третіх сторін, Приватне акціонерне товариство «Чумак» продовжує операційну діяльність та має змогу продавати продукцію під торговою маркою «Чумак», незважаючи на втрату власних

виробничих потужностей, хоча тепер доводиться покладатися на готовність третіх сторін виробляти продукцію для даного підприємства. Обсяги реалізації продукції виробленої на потужностях третіх сторін з червня 2022 року дають змогу обслуговувати поточні операційні потреби у обігових коштах, підтримувати операційну діяльність та вчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями перед постачальниками (іншими, ніж зобов'язаннями перед материнською компанією та компанією під спільним контролем акціонерів), персоналом та зобов'язаннями з податкових та інших обов'язкових платежів. Поступове погашення дебіторської заборгованості, накопиченої з періоду до військового вторгнення, дає можливість погашати борги за банківськими кредитами Компанії та інвестувати в розширення виробництва власної продукції на потужностях у третіх сторін.

Керівництво підготувало скоригований бюджет і прогноз грошових потоків на наступні 2022 рік та 10 місяців 2023 на основі поточних обставин, у тому числі переглянутого прогнозу реалізації продукції під брендом «Чумак», виготовленої на замовлення Компанії на потужностях третіх сторін з метою подальшої реалізації на ринку України та за її межами, прогнозу валютних курсів, а також термінів погашення банківських кредитів та змін оборотного капіталу.

На сьогодні підприємство має змогу продовжити контракти та виробляти продукцію на потужностях третіх сторін як мінімум в об'ємах та маржинальністю отриманою в вересні 2022 року. Кредитори не вимагатимуть дострокового погашення банківських позик та позик пов'язаних сторін, які були гарантовані підприємством. Заборгованість материнській компанії та компанії, яка перебуває під спільним контролем акціонерів не буде погашатися.

Не зважаючи на вищезазначені фактори, керівництво продовжує вживати заходів для мінімізації впливу на підприємство.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМТВА

Ліквідні активи є важливою економічною категорією, яка відображає вартісну оцінку оборотних коштів організації, оптимальний розмір, склад і структура яких значною мірою впливають на стійкість її фінансового становища [70, с. 181].

Кошти, вкладені в ліквідні активи, повинні повертатися одноразово в середньому за короткий проміжок часу, що відповідає періоду перетворення грошей у гроші.

Метою управління оборотним капіталом є визначення його кількості та структури. Означення джерел їх висвітлення і взаємозв'язків між ними. Цього достатньо для забезпечення довгострокової виробничої та ефективної фінансової діяльності підприємства.

Стратегії і тактики управління активами сьогодні якраз і полягають у пошуку балансу між ризиком втрати ліквідності та операційною ефективністю. Пошук такого балансу ставить перед підприємством важливість вирішення двох основних завдань: забезпечення платоспроможності та забезпечення прийнятної обсягу, структури та прибутковості активів.

На основі вивченого матеріалу, можливими рекомендаціями, для ефективного визначення рівня грошових коштів, дебіторської заборгованості і товарів, розглядаються з позиції рентабельності даного виду активів, та з позиції оптимальної структури оборотних коштів.

Якщо аналіз та управління ліквідними активами є неякісними, через обсяг та структуру ліквідних активів можуть виникнути наступні ризики:

1. Недостатній продукт: існує ризик додаткових витрат або зупинення діяльності компанії.

2. Погана власна кредитоспроможність: виникає ризик втрати ліквідності.
3. Брак коштів: ризик полягає у зриві виробничого процесу, невиконанні зобов'язань та втраті додаткового прибутку.
4. Надлишок оборотного капіталу: ризики полягають у вищих витратах на фінансування та нижчому доході [72].

Однією з головних складових ресурсного потенціалу підприємства в цілому являються оборотні активи виробничого підприємства. Схема оборотних активів організації представлена на рис. 3.1.

Оборотні активи	
	Запаси
	Сировина, матеріали та інші аналогічні цінності
	Незавершене виробництво
	Готова продукція
	Витрати майбутніх періодів
	Товари для продажу
	Податок на додану вартість по придбаних цінностей
	Дебіторська заборгованість
	Покупці-дебітори
	Аванси видані
	Розрахунки з дочірніми, залежними компаніями
	Інша
	Короткострокові фінансові вкладення
	Грошові активи
	Інші оборотні активи

Рис. 3.1 Схема оборотних активів підприємства

Основною проблемою організаційно-методичних підходів до обліку, аудиту та аналізу оборотних активів виробничого підприємства є обмеження термінів використання - до 12 місяців. Фінансовим джерелом певної частини оборотних активів має бути власний капітал. Інша частина оборотних активів повинна формуватися за рахунок залучення позикових коштів (зобов'язань), а саме: кредитів, позик, кредиторської заборгованості тощо.

Достатність обсягу, структура формування оборотного капіталу мають велике значення для забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності, прибутку і рентабельності організації. При аналізі оборотних активів важливорстановити оптимальний їх обсяг і структуру формування. Також ще однією проблемою являється, те що додаткове нарощення оборотних коштів має певні обмеження.

Формування та використання оборотного капіталу взаємопов'язане з ризиком фінансових втрат в умовах браку оборотних коштів та їх надлишку. Необґрунтованого їх зростання, наслідком якого можуть бути тимчасово вільні, бездіяльні активи, що викликають зайві витрати та призводить до зниження прибутку. Виправданим зростанням вважається, якщо воно відбувається в супроводі з активізацією продажів та зростанням прибутку.

До таких витрат відносять:

- витрати з обслуговування позикових джерел фінансування оборотних активів (відсотки за позиковими коштами);
- заготівельні складські та інші витрати;
- знецінення зайвих залишків грошових коштів на банківських рахунках;
- втрати частини вартості дебіторської заборгованості під впливом інфляційних процесів.

При аналізі формування та використання оборотних активів повинні бути:

- встановлені потреби виробничого підприємства в оборотних коштах;
- визначений склад, структура і динаміка оборотних активів;
- обґрунтований найсприятливіший вибір джерел фінансування оборотних активів;
- розрахований фінансовий стан і швидкість обороту оборотних активів на рівень ліквідності і рентабельності;
- проведений аналіз ефективності використання оборотних коштів.

Оборотні засоби виробничого підприємства гарантують безперервність процесу виробництва та реалізації продукції. Він сприяє загальному управлінню компанією, який використовується для фінансування оборотних активів компанії.

Характерною особливістю оборотних активів є їх швидкість обороту, яка має вагомий вплив на тривалість виробничо-фінансового циклу. Тобто період повного обороту загальної суми оборотних активів, у процесі якого змінюється їх матеріально-речова форма.

Під час аналізу оборотних активів важливе значення має їх оборотності, швидкості обороту. Показник оборотності ліквідних активів - коефіцієнт, що відображає кількість оборотів, здійснених активом у вигляді даних про середню тривалість(у днях) одного обороту. Такий коефіцієнт оборотності відображає ефективність використання ліквідних засобів і визначається за кожною статтею II розділу балансу, за його підсумку.

Дебіторську заборгованість легше реалізувати, шляхом перетворення в грошову форму, ніж незавершене виробництво або витрати майбутніх періодів, тому доцільним буде об'єднання оборотних активів по категоріям ризику.

Найбільший ризик мають активи, які можуть бути використані тільки з певною метою, а саме меншу імовірність реалізації ніж багатоцільові активи. Відбувається врахування області застосування того чи іншого виду оборотних коштів. Тому що, від кількості вкладених коштів в активи, які потрапили в категорію високого позову, залежить ліквідність підприємства.

Згруповані оборотні кошти представлені в таблиці 3.1. [23].

Таблиця 3.1

Угрупування оборотних активів за категоріями ризику

Ступінь ризику	Група поточних активів
Мінімальна	Готівкові грошові спорідненості, легко реалізовані короткострокові цінні папери
Мала	Дебіторська заборгованість підприємств з нормальним фінансовим положенням + запаси (крім залежаного) + готова продукція масового споживання, що користується попитом
Середня	Продукція виробничо-технічного призначення, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів
Висока	Дебіторська заборгованість підприємств, що знаходяться у важкому фінансовому положенні, запаси готової продукції, що вийшла з ужитку, залежані запаси, неліквіди

Щоб відбулось досягнення поставлених цілей, потрібне виконання наступної обліково-аналітичної роботи.

1. Оцінка раціональності структури товарів, що дозволяє виявити ресурси, обсяг яких відверто понаднормовий, і запаси, придбання яких потрібно прискорити. Можна уникнути зайвих капіталовкладень у продукцію, що реалізується.

2. Формування термінів і обсягів придбання товару – це є одне з найбільш вагомих і тяжких завдань аналізу стану товару для сучасних умов функціонування українських підприємств. Це загальноприйнятий підхід до формування обсягів закупівель без урахування неоднозначності рішень, які приймаються для кожної конкретної компанії. Цей підхід враховує середнє споживання товарів і додатковий обсяг ресурсів (страховий запас) для компенсації неочікуваних витрат товарів у разі термінових замовлень або у разі збільшення терміну, необхідного для формування товару можна зробити.

3. Обчислення даних оборотності основних товарів і їх порівняння з аналогічними показниками минулих періодів, для встановлення достатньої кількості запасів поточним потребам підприємства.

Поступовий розвиток економічних відносин в Україні і конкуренції породив необхідність оптимізації процесу управління майном підприємства загалом і ліквідними активами зокрема. Цей процес залежить від оптимальної конфігурації та раціонального його використання.

Для будь-якої компанії важливо визначити, чи достатня її інформаційна база для управлінських потреб системи управління. Чи потрібно вдосконалити методологію та організацію бухгалтерського обліку, аналізу та контролю. Чи потрібна допомога у впровадженні автоматизованої системи управління, що дозволяє покращити інформування

Під час вивчення даного питання особливу увагу було приділено способам проведення фінансового аналізу ефективності використання поточних активів. Фактори, що негативно впливають на нього та, навпаки, визначаються чинники, які підвищують оборотність активів та суттєво скорочують тривалість операційних і фінансових циклів.

Оптимізація складу нормованих оборотних активів є важливою. Тому що це призводить до дефіциту фінансових ресурсів та обмежує фінансову діяльність компанії. Навіть виконання поставлених завдань перед виробництвом та реалізацією продукції підприємства не буде реалізованою за нестачі оборотних активів на підприємстві.

Багато підприємств не приділяють належної уваги ретельному аналізу та комплексному управлінню своїми запасами, фінансовими інвестиціями, дебіторською заборгованістю та ефективності використання грошових потоків. Іноземні компанії, навпаки, знаходять розумний підхід до вдосконалення обліку надходжень і використання оборотних коштів.

Чимало наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених виявлено під час аналізу питань методів бухгалтерського обліку, аналізу та управління ефективністю поточного використання активів. Проте, представлені результати досліджень особливо в частині обліку, аналізу та аудиту ефективності використання ліквідних активів, є надто мізерними та потребують подальшого вдосконалення. В результаті виникає необхідність в:

- обґрунтуванні ефективних підходів щодо характеру та вартості ліквідних активів;
- уточненні терміну "оборотні активи" в різних галузях економіки;
- пошук кращих способів покращення обліку ліквідності. Цей метод обліку є джерелом інформації для керівництва компанії для прийняття важливих бізнес-рішень;
- надання інформації, необхідної для аналізу поточних активів і визначення способів їх оптимізації;
- перспективи розвитку не тільки для забезпечення належного управління зберіганням і використанням ліквідних активів, а й для підвищення ефективності використання ліквідних активів шляхом ретельного аналізу.

З метою кращого забезпечення організації та використання оборотних засобів підприємства визначається їх оптимальна структура і, відповідно, ведеться детальний аналітичний облік надходжень і витрата цих засобів.

Щоб здійснити удосконалення процесу управління оборотними активами підприємствам, є доцільним здійснювати більш різноманітні аналітичні дослідження, приділяючи свою увагу на специфіку галузі, в якій працює підприємство. Важливим, також, є можливе прогнозування показників ефективності використання оборотних активів. Під час формування планових показників, простежується погіршення чи покращення роботи підприємства, та аналіз факторів, що вплинули на результат. Основним управлінським рішенням

підприємства в такому випадку буде подолання негативного фактору, що мають негативний вплив на розвиток підприємства.

Оборотні активи є однією з найважливіших складовою матеріальної основи виробничого процесу. Коефіцієнт ефективності його використання є складником собівартості кінцевого продукту, та на сам перед, фінансового стану усіх підприємств. Треба зазначити, що ефективне використання оборотних активів дозволяє підприємству в більш тривалий час використовувати оборотні активи без капіталовкладень в наступні роки. Головним завданням управління підприємства є впровадження систематичного контролю за використанням оборотних активів, що у них є. Напрямки контролю оборотних активів представлені на рис 3.2.1.

Представлені елементи керування включають:

- кастодіальне управління власними ліквідними активами;
- управління надійністю власних і позикових коштів, пошук і знищення корпоративних надлишків і непотрібних активів;
- контроль за ефективністю впровадження на підприємствах заходів щодо економії собівартості виробництва основних фондів і грошових коштів.

Регулярне порівняння фактичної наявності ліквідних засобів із заявленою потребою(нормативом) є важливим кроком в управлінні використанням оборотних активів. Це пояснюється тим, що надлишок або нестача негативно позначається на господарській діяльності.

Рис. 3.2. Напрями контролю оборотних активів на великих підприємствах

Представлені елементи керування включають:

- кастодіальне управління власними ліквідними активами;
- управління надійністю власних і позикових коштів, пошук і знищення корпоративних надлишків і непотрібних активів;
- контроль за ефективністю впровадження на підприємствах заходів щодо економії собівартості виробництва основних фондів і грошових коштів.

Регулярне порівняння фактичної наявності ліквідних засобів із заявленою потребою(нормативом) є важливим кроком в управлінні використанням

оборотних активів. Це пояснюється тим, що надлишок або нестача негативно позначається на господарській діяльності.

Різниця між фактичною наявністю та встановленою нормою є надлишок самооборотних засобів. Якщо критерії перевищують фактичну наявність ліквідних активів, то на підприємстві виникне дефіцит ліквідних активів, що є результатом використання ліквідних активів не за призначенням через невиконання плану прибутковості. Нехватка таких активів на підприємствах прикривається прибутком, коштами резервного фонду.

Для забезпечення запланованого рівня оборотних активів підприємства необхідно не допускати надмірних інвестицій в оборотні активи та відволікати оборотні кошти на капітальні інвестиції та інші види діяльності. У зв'язку з цим важливо контролювати цільове використання ліквідних активів. Багато підприємств незаконно привласнюють власні оборотні активи для інших цілей через невиконані плани прибутку, збільшення витрат на інфраструктуру для економії коштів або перевитрати в інших видах виробничої діяльності. інші цілі. За допомогою засобів контролю слід визначити ступінь і причини таких відхилень і розробити дії для усунення відхилень і відновлення ліквідних активів.

При контролі стану оборотних активів необхідно визначити повноту нормативів (вимог) як по окремих елементах і групах, так і по підприємству в цілому, щоб визначити причину відхилень.

Проаналізувавши ефективність поточних оборотних активів, ми виявили, що необхідно вибудувати найкращу фінансову політику для управління ліквідними активами. Реалізація такої політики має забезпечити баланс між ризиком втрати ліквідності та ефективністю господарських операцій [77].

Важливою умовою успішної діяльності підприємства є ефективне та розумне використання його ліквідних запасів. Для підвищення ефективності управління оборотними коштами необхідно своєчасно проводити аналіз ліквідних

активів компанії. Метою управління ліквідними активами підприємства є визначення обсягу, структури, джерел покриття оборотних коштів. Розглянуто ризики, що виникають через неналежний аналіз структури та обсягів ліквідних активів.

Сьогодні особливого практичного значення набула проблема комплексної трансформації обліку оборотних засобів та управлінського аналізу відповідно до вимог сучасних концепцій менеджменту. Порядок організації та проведення аналізу формування та використання прибутку.

Також у третьому розділі роботи було представлено варіанти покращення організаційно-методичних підходів до обліку, аудиту та аналізу оборотних активів виробничого підприємства.

Для вдосконалення процесу управління ліквідними активами необхідно проводити більш різноманітні аналітичні дослідження, орієнтуючись на специфіку галузі, в якій працює компанія. Крім того, важливими є показники, які прогнозують ефективність використання ліквідних активів. За плановими показниками можна простежити, чи погіршилися результати діяльності підприємства та визначити причини погіршення. У цьому випадку завданням керівництва буде усунення факторів, які негативно впливають на роботу підприємства.

ВИСНОВКИ

В умовах ринкової економіки виробничим підприємством постає завдання, дуже вміло реагувати на потреби споживчого ринку, випускаючи нові види продукції та швидко нарощувати обсяги виробництва. Це викликає необхідність безперебійного забезпечення виробничого процесу запасами, дотримання необхідного рівня ліквідності, недопущення виникнення затримки операційного циклу внаслідок зростання дебіторської заборгованості.

Саме в таких умовах зростає значення надійної системи бухгалтерського обліку та контролю запасів, дебіторської заборгованості і грошових коштів, що разом складають оборотні активи промислового підприємства, та необхідність їх постійного вдосконалення. Це обумовлює особливу актуальність теми дипломної роботи на сьогоднішній час.

За результатами проведеного аналізу представленого матеріалу, було сформовано наступні висновки та пропозиції:

1. Методичний облік, аналіз та аудит оборотних активів має важливе практичне значення, оскільки правильне розуміння економічних термінів сприяє роботі різних суб'єктів підприємства, допомагає відстежувати та ідентифікувати різні фактори виробництва та баланс між факторами виробництва. виробництва. Господарська діяльність. Це дає змогу раціоналізувати використання наявних фінансових ресурсів і скласти правильні економічні прогнози щодо доцільності використання та управління оборотними активами підприємства.

З урахуванням матеріалу, викладеного в даній роботі, досліджено природу цієї категорії та встановлено, що ліквідні активи виробничих підприємств – це ресурси, контрольовані суб'єктами господарювання, які в свою чергу можуть використовувати та передавати свої активи в процесі виробництва. Вартість готової продукції може бути конвертована в готівку в межах ділового циклу.

2. Дуже важливо мати чітке уявлення про альтернативні організаційно-методичні підходи до обліку, аналізу та аудиту оборотних активів та їх класифікацію на виробничому підприємстві.

3.Однією з практик є переведення довгострокової дебіторської заборгованості на поточні рахунки, коли до погашення боргу залишається менше 12 місяців. Однак діаметрально протилежна операція перетворення поточного боргу в довгостроковий не проводилася. На підприємствах нашої країни, в тому числі і в ПрАТ «Чумак», майже вся дебіторська заборгованість (за деякими винятками, як, наприклад, майнові зобов'язання, передані за фінансовою орендою, або отримані довгострокові векселі) відображається у складі поточного рахунку, оскільки дуже висока ймовірність погашення протягом 12 місяців. Боржники часто не платять вчасно. Причиною може бути відсутність у контрагента вільних обігових коштів або угода власників про погашення боргу в більш пізній термін. Такі зобов'язання вважаються неліквідними, оскільки вони не будуть погашені протягом 12 місяців. Повинна бути невизначеність у погашенні боржником, щоб це було визнано сумнівним.

4. Основні завдання аналізу є формування та використання прибутку в підприємствах, а саме: оцінка динаміки, обсягів, якості та структури фінансових результатів і прибутку; ідентифікація факторів і кількісна оцінка їх впливу на формування прибутку; аналіз безпосереднього використання прибутку для встановлення надійності і ефективності його використання; визначення резервів для зростання прибутку і рентабельності, розробка рекомендацій для їх реалізації.

Найпоширеніші методи аналізу формування та використання доходу:

- встановлення балансу платежів на рахунках для різних фінансових періодів;
- встановлення фінансових звітів прогнозованими показниками;

- встановлення кореспонденції між різними статтями звіту і аналогічної кореспонденції між попередніми періодами.

Підчас аналізу також використовувалися економічно-математичні та економічно-логічні методи. Кліни інформації для такого аналізу – звіт про загальний дохід, звіт про власний капітал, фінансовий план підприємства та фінансовий звіт. Аналіз розподілу чистого прибутку отриманий шляхом порівняння фактичного чистого прибутку з прогностичними даними попереднього періоду та у зв'язку з розподілом. Результати цього аналізу відмови від відхилення та їх основні причини. Крім того, визначено структуру кожного напрямку розподілу прибутку та проаналізовано її зміни в часі.

При розподілі прибутку забезпечити оптимальне задоволення потреб держави, власників і працівників. У кожній вашій цілі: Держави беруть участь у отриманні більших податків на прибуток: Власники - підвищують ринкову вартість компанії та збільшують дивіденди: Співробітники - підвищують зарплати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт ПрАТ «Чумак». URL: <http://ua.chumak.com/>
2. Історія ПрАТ «Чумак». URL: <https://chumak.com/history>
3. Аналіз системи менеджменту підприємства «Чумак». URL: <http://stud24.ru/management/analz-sistemi-menedzhmentupdprimstva-chumak/354290-1096732-page1.html>
4. Карасевич І. В., Н. В. Шутюк. Проблемні питання обліку та нарахування амортизації основних засобів в сучасних умовах господарювання. *Наука й економіка*. 2013. Вип. 2. С. 71-74. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nie_2013_2_15.pdf.
5. Кафка С.М. Основні засоби: класифікація для цілей обліку. *Вісн. Житом. держ. техн. унів.* 2013. № 1(63). С. 87-92.
6. Кафка С. М. Зміст і призначення амортизації основних засобів. *Економічний аналіз: зб. наук. праць. ТНЕУ*. Тернопіль. 2017. Том 27. № 1. С. 270-279.
7. Кудь Л.І. Удосконалення амортизаційної політики підприємства. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць / Держ. вищ. навч. заклад «Укр. акад банк. справи НБУ. Суми, 2004. Т. 10. С. 277-280.
8. МСБО 16 «Основні засоби». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text
9. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
10. П(С)БО 7 «Основні засоби», затверджене МФУ України від 27 квітня 2000 року № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
11. Черкашина Т. В. Проблемні питання обліку та нарахування амортизації основних засобів. Напрямки розв. обліку, контролю та екон. аналізу в умовах

глобалізації: тези допов. II Міжн. студ. наук.-практ. інтернет-конф., 14 квітня 2016 р., м. Одеса. 2016. С. 236-238.

12. Чуніхіна Т. С., Горлушко А. М. Відтворення основних засобів та терміну корисного використання в межах стратегії розвитку підприємств. *Наук. вісник Уж. нац. унів. Серія: Міжн. екон. і віднос. та світ. госп.* 2018. 19 (1), С. 79-83.

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73.

14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1(МСБО 1). Подання фінансової звітності. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012.

15. Дідоренко Т. Організація та предмет методології бухгалтерського обліку [Текст] . Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації: міжнар. зб. наук. праць. 2014. Вип. 3. С. 19-22.

16. Бетге Йорг. Балансознавство/Й.Бетге [пер. з нем. за ред. В.Д. Новодворського]. - М.: Бухгалтерський облік, 2000. - 264 с.

17. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.

18. Видяпин В.И. Экономическая теория: Учебник / Под общ. ред. акад. В.И. Видяпина, А.И. Добрынина, Г.П. Журавлевой, Л.С. Тарасевича. — М.: ИНФРА-М, 2003. — 714 с.

19. Контроллинг на промышленном предприятии: Учеб. / А.М. Карминский, С.Г. Фалько, И.Д. Грачев и др.; Под ред. проф. А.М. Карминского, С.Г. Фалько – М.: ИД ФОРУМ: НИЦ ИНФРА-М, 2017. – 304 с.

20. Фінансовий облік: Підручник / Л. К. Нікандрова, М. Д. Акатьєва - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 277 с.

21. Козловский В.А. Логистический менеджмент / Козловский В.А., Козловская Э.А., Савруков Н.Т. – СПб. : Политехника 1999. – 275 с.
22. Фінанси підприємств: підручник / за ред. М. В. Романовського. - СПб. : Видавництво. будинок «Бізнес-преса», 2017. - 528 с.
23. Кутер М.І. Теорія бухгалтерського обліку. М.: Фінанси та статистика, 2003. - 640 с.
24. Ловінська Л. Г. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібн. / Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна, О. М. Голенко, О. В. Небильцова. – К. : КНЕУ, 2002. – 370 с.
25. Лукінський В.В. Актуальні проблеми формування теорії управління запасами: [монографія] / Лукінський В.В. - СПб. : СПбДІЕУ, 2008. - 213 с.
26. Малюга Н. М. Оцінка в бухгалтерському обліку: теорія, практика, перспективи : авто- реф. на здобуття наук. ступеня дис. канд. екон. наук : 08.06.04. / Н. М. Малюга. – К., 1999. – 23 с.
27. Маркар'ян Е.А. Фінансовий аналіз: навч. допомога. 3-тє вид., перераб. та доп./Е.А. Маркар'ян, Г.П. Герасименко, С.Е. Маркар'ян – М.: ВД ФБК- ПРЕС, 2011. – 224 с.
28. Стратегічний аналіз та бюджетування грошових потоків комерційних організацій: Монографія / Є.Б. Маївська. - М.: НІЦ ІНФРА-М, 2017. - 108 с.
29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>.
30. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік : [навчальний посібник] / Г.В. Нашкерська – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
31. Солтаханов А.У. До питання управління фінансової структурою капіталу. *Збірник статей міжнародної науково-практичної конференції*. 2016. № 2. - С. 188-195.

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999р. №246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>.

33. Пушкар, М. С. Теоретичні основи бухгалтерського обліку : Навчальний посібник для студ. економ. спец. та післядипломного навчання / М. С. Пушкар, Г. П. Журавель, Ю. Я. Литвин, В. Г. Мельник. – 2-ге вид. – Тернопіль : ТАНГ, 1998. – 269 с

34. Райсберг Б.А. Сучасний економічний словник / Ризберг Б.А., Лозовський Л.Ш., Стародубцева Є.Б. – [2-ге вид. правильно]. - М. : Інфра, 1998. – 479 с.

35. Соколов Я.В. Бухгалтерський облік як сума фактів господарського життя. - М.: Магістр, 2010 - 224 с.

36. Таньков К.М. Виробнича логістика : [навчальний посібник] / Таньков К.М., Тридід О.М., Колодизєва Т.О. – [2-е вид. переробл.]. – Х. : ВД “ІНЖЕК”, 2011. – 352 с.

37. Тітаренко Г.Б. Проблемні питання оцінки оборотних активів в бухгалтерському обліку. *Науковий вісник Державної академії статистики, обліку та аудиту*. Київ. 2008. № 1 (18). С. 74-79.

38. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік , оподаткування і звітність : [підручник] / Ткаченко Н.М. – К. : Алерта, 2006. – 1080 с.

39. Федак Л.М. Запаси підприємств: сутність та класифікація. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. – Хмельницький: ХНУ. – 2012. – № 1. – С. 157-162.

40. Чухно І.С. Удосконалення системи обліку, контролю і аналізу ефективного використання оборотних активів підприємства. URL: <http://intkonf.org/udoskonallennya-obliku-kontrolyu-i-analizu-oborotnih-aktiviv-pidpriemstva>.

41. Bernstein, L. A. Financial Statement Analysis: Theory, Application and Interpretation / L. A. Bernstein, JohnJ. Wild. – McGrawHill, 2006. – 738 p.
42. Brigham, E. F. Financial management: theory and practice / E. F. Brigham, M. C. Ehrhardt. – Thomson South-Western, 2008. – 1074 p.
43. Fabozzi, F. J. Financial Management and Analysis / F. J. Fabozzi. – John Wiley & Sons, Inc., 2008. – 1022 p.
44. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз: навч. посібник /Н.П. Шморгун, І.В. Головка. – К.: Центр учбової літератури, 2006. – 528с.
45. Косова Т.Д. Фінансовий аналіз: навч. посібник. / Т.Д. Косова, І.В. Сіменко та ін. – К., Центр учбової літератури, 2013. – 440 с.
46. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2004. – 654 с.
47. Аналіз господарську діяльність у промисловості: Підручник / За ред. В.І.Стражева. Мн.: Вища школа, 2015. 360 с.
48. Сорока Й.Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємства у сучасних умовах господарювання. *Національний вісник Ужгородського університету*. 2015. Випуск 2 (46). С. 363-367.
49. Демко І.І. Порівняння вітчизняного та зарубіжного досвіду аналізу фінансового стану компаній. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/235273166.pdf>(дата звернення 27.10.2022).
50. Бусургіна, М.А. Порівняння вітчизняного та зарубіжного досвіду аналізу фінансового стану підприємства. URL:http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2011/Economics/10_83909.doc.htm (дата звернення 27.10.2022).
51. Леонтьєва А.В., Батищева О.О. Аналіз рентабельності компанії на основі моделі "Дюпон". 2014. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/model-dyupona-raschet-naprimere-ooo-uk-mayryhskiy/viewer> (дата звернення 12.10.2022)

52. Баканов М.І. Теорія економічного аналізу. М.:Фінанси та статистика, 2011. 416 с.
53. Полуянцевіч О.І. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства за методом Дюпон.2018.
URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/faktornyuy-analizrentabelnosti-sobstvennogo-kapitala-predpriyatiya-po-metodu-dyupon/viewer> (дата звернення 27.10.2022)
54. Янковий О. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства на основі грошових потоків. Вісник соціально-економічних досліджень. 2017. С. 70–78.
55. Літвінова В. Порівняльний аналіз розрахункових методів визначення рівня конкурентоспроможності продукції. *Вісник соціально-економічних досліджень: Зб. Наук. пр.* 2013. 4 (51). С. 81–87.
56. Семенова В. Методи управління інтелектуальною власністю підприємств : процесний підхід. *Економічний аналіз : зб. наук. пр.* Тернопіль, 2015. С. 277–284.
57. Економічний аналіз: навчальний посібник / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та інші / за ред. Н. А. Волкової. Одеса, ОНЕУ. 2015. 310 с.
58. Семенова К. Д., Ніколов О. П. Особливості аналізу ліквідності балансу та платоспроможності підприємства в умовах застосування МСФЗ. *Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції»: збірник тез доповідей учасників IX Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 17-18 листопада 2020 р.* Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2020. С. 215-217.
59. Економічний аналіз: навч. посібник / за ред. Н. А. Волкової. Одеса: ОНЕУ, 2015. 310 с.
60. Річна фінансова звітність підприємства ПрАТ «Чумак» за 2021-2022 рік, веб сайт: <https://chumak.com/emitent>. (дата звернення 30.10.2022)

61. Покинйчереда В. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 17. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2018/3.pdf (дата звернення 27.10.2022).
62. Мулик Я. І. Формування системи обліково-аналітичного забезпечення фінансової безпеки аграрних підприємств. *Ефективна економіка*. 2014. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3416> (дата звернення 27.10.2022).
63. Єршова Н. Ю. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств: стратегічний аспект. *Економіка і суспільство*. 2018. № 14. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/14_ukr/128.pdf (дата звернення 27.10.2022).
64. Гуменюк О.О. Функціонування аналітичного забезпечення діяльності підприємства. Сталій розвиток економіки. 2015. № 3(28). 210 с.
65. Волкова Н. А., Подвальна Н. Е., Семенова К. Д. Економічний аналіз: Навч. посібник. Одеса: ППЦ «Белка». 2020. 240 с.
66. Савицька Г.В. Методики комплексного аналізу господарської діяльності. - М.: Інфра - М, 2007.
68. Чечевіцина Я.М. Аналіз фінансово-господарської діяльності. М.: Фенікс, 2008.
69. Шарипово Н. Як унормувати оборотні активи компанії. *Фінансовий директор* № 2, 2006.
70. Шеремет А.Д. Комплексний аналіз господарської діяльності - М.: ИНФРА-М, 2008.
71. Шеремет А.Д., Сайфулін Р.С., Негашев Є.В. Методика фінансового аналізу. - М.: ИНФРА-М, 2006.
72. Єфімова О.В. Фінансовий аналіз. - М.: Бухгалтерський облік, 2005.
73. Іонова А.Ф., Селезньова М.М. Фінансовий аналіз. - М.: Інфра - М, 2006.

74. Каньковская А.Р., Тарушкін А.Б. Економічний аналіз - СПб.: «Видавничий дім Герда»,

75. Гнилицька Л.В. Механізм обліково-аналітичного забезпечення функціонування системи економічної безпеки суб'єктів господарювання / Л.В. Гнилицька 11 Вісник Львівської державної фінансової академії. — 2011 .— №20. - С. 104-112.

76. Камінська Т.Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту на сільськогосподарських підприємствах: монографія / За ред. к.е.н., доц. Т.Г. Камінської / [Камінська Т.Г., Шатковська Л.С., Шиш А.М. та ін.]. - К.: ЦП «Компринт», 2013. - 338 с.

77. Дацко К.П. Теоретичне обґрунтування сутності обліково-аналітичного забезпечення управління оборотними активами / К.П. Дацко. // Проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки України: 36. мат. наук.-практ. конф., (Дніпропетровськ, 2 - 4 червня 2011). - Дніпропетровськ: ДВНЗ НГУ, - 2011. -С. 2 6 7 -2 6 9 .

